

ปีที่ 5 ฉบับที่ 52 : 3 มกราคม 2546 <http://epid.moph.go.th/>

วิทยาลัยทันต Zahn ระบาดวิทยา

“ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากลในด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายใน และนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญา ป้องกันโรค ภัย และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน”

สารบัญ

ก้าวทันโรค

- โรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบสายพันธุ์ W135
อาจจะระบาดครั้งใหญ่ในทวีปแอฟริกา 841
- สถานการณ์โรคไข้เลือดออก 842
- ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวัง
โรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน 844
- สัปดาห์ที่ 52 (วันที่ 22 - 28 ธันวาคม

2545)

แผนภูมิโรคไข้เลือดออก 850

สรุปข่าวการระบาด 852

(วันที่ 22 - 28 ธันวาคม 2545)

บันทึกท้ายบท 853

.....
ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง

และการควบคุมป้องกันโรค

โปรดช่วยกันตรวจสอบจำนวนและความถูกต้อง

และสั่งให้ทันตามกำหนดเวลา

.....
โปรดส่งรายงานให้สำนักระบาดวิทยา

ภายในเช้าวันอังคาร

สัปดาห์ที่ 52 ระหว่างวันที่ 22 - 28 ธันวาคม 2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน

ทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์นี้ 34 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 44.73

ก้าวทันโรค

โรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบสายพันธุ์ W135

อาจจะระบาดครั้งใหญ่ในทวีปแอฟริกาเร็ว ๆ นี้

จากรายงานการป่วยด้วยโรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากการระบาดครั้งแรกในฤดูแล้งปีนี้ ทำให้มีการคาดการณ์ว่า ภายใน 1 - 4 สัปดาห์นับจากนี้ไป อาจจะเกิดโรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบจากสายพันธุ์ W135 ระบาดครั้งใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในแนวเส้นศูนย์สูตรของทวีปแอฟริกา (African meningitis belt) ถ้าหากรายงานการป่วยยังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นนี้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งหาเงินทุนสำรองสำหรับจัดซื้อวัคซีนและเวชภัณฑ์ไว้ล่วงหน้า สำหรับใช้ในการควบคุมการระบาดให้ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพและทันทั่วถึง เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยตายและ
ผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

ซึ่งขณะนี้องค์กรการกุศลต่าง ๆ (The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, Medecins Sans Frontiers, UNICEF และ WHO) ได้เชิญชวนให้บริจาคเงินจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับใช้ในการรับมือกับการระบาดครั้งใหญ่ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นดังกล่าว

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบมักจะเกิดรุนแรงในเด็ก โดยเริ่มจากอาการปวดหัวอย่างรุนแรง มีไข้สูง คลื่นไส้ และอาเจียน ซึ่งอาการแสดงเหล่านี้ มักจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยอาจทำให้ผู้ป่วยไม่รู้สึกรู้ตัว (Coma) และเสียชีวิตได้ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง หากไม่ได้รับการรักษาพบว่า ร้อยละ 50 ของผู้ป่วยเหล่านี้จะเสียชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา พบว่า ประมาณร้อยละ 10 ก็ยังเสียชีวิต ส่วนผู้ป่วยที่รอดชีวิตบางรายจะมีพยาธิสภาพทางสมองหลงเหลืออยู่ (Mental Damage) หรือบางรายอาจจะหูหนวก

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบได้เกิดการระบาดในบริเวณ African meningitis belt เกือบทุกปี โดยเริ่มจากประเทศเอธิโอเปีย (Ethiopia) ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของทวีปแอฟริกา แล้วแพร่ขยายไปทางตะวันตก จนถึงที่สุดที่ประเทศซีเนกัล (Senegal) โดยในปี ค.ศ. 2002 เพียงปีเดียวองค์การอนามัยโลกได้รับรายงานจากประเทศต่าง ๆ ในแถบนี้ว่ามีผู้ป่วยสูงถึง 33,000 ราย และเสียชีวิตจำนวน 2,500 ราย

สำหรับปีนี้ การควบคุมการระบาดของโรคจะค่อนข้างยุ่งยากกว่าปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากพบว่าการระบาดของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบในประเทศ Burkina Faso ที่ส่วนใหญ่เกิดจากสายพันธุ์ W 135 แต่วัคซีนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะป้องกันโรคได้ดีเฉพาะสายพันธุ์ A และ C เท่านั้น ส่วนสายพันธุ์ W 135 จะต้องใช้ tetravalent vaccine ซึ่งมักจะใช้ฉีดป้องกันให้กับผู้ที่เดินทางไปแสวงบุญที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย และมีราคาค่อนข้างแพงประมาณ 4 - 50 ดอลลาร์สหรัฐต่อการฉีด 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับว่าขายที่ประเทศใด แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีความพยายามที่จะต่อรองกับบริษัทที่ผลิตวัคซีนนี้ให้ลดราคาลงมาเหลือประมาณ 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อการฉีด 1 ครั้ง แล้วมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จในการเจรจาดังกล่าว

ถอดความจากบทความเรื่อง **Meningitis stockpile for Africa** ใน **Weekly Epidemiological Record, No 50, 13 December 2002**

โดย นางสาวสุชาดา จันทสิริยากร กลุ่มเฝ้าระวังและสอบสวนโรค สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2545 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (DF + DHF+DSS) รวม 108,905 ราย อัตราป่วยเท่ากับ 174.78 ต่อประชากรแสนคน พบผู้ป่วยสูงกว่าสัปดาห์ที่แล้ว 804 ราย เป็นผู้ป่วยสัปดาห์นี้ 140 ราย ผู้ป่วยย้อนหลัง